

Phẩm 4: VÔ NGÃ

Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Chúng sinh đời vị lai sẽ nói: “Có ngã hiện bày cùng khắp tất cả chốn.” Vì sao? Vì tất cả hành, nó ra khỏi ba đời, khổ, vui, yêu, giận đều là tướng của ngã. Thưa Thế Tôn! Ý của hàng ngoại đạo chấp ngã là như vậy.

Phật bảo Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi:

–Ví như nam châm hút hết magnet, như vậy, magnet là ngã hay nam châm là ngã? Nếu ông cho magnet không phải là ngã, nam châm không phải là ngã, như vậy thì ngã không phải là hiện bày khắp. Nếu như nam châm, magnet đều là ngã thì tại sao lại lấy ngã để hút magnet? Như vậy cũng không là hiện khắp. Vì sao? Vì nó tự hút thân nó. Những gì có hình sắc đều là bốn đại, tất cả đều vô thường. Nếu đã là vô thường thì không phải chân thật, đã không chân thật thì không chắc chắn, nếu không chắc chắn thì là không xứ. Do không xứ cho nên nói là vô ngã.

Này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Giống như một người già ngồi trong đêm tối, sờ nơi hai đầu gối của mình mà nói: “Ta có hai đứa con thơ này chằng?” Nếu trong thân của người già ấy có ngã, thì tại sao không biết đấy là đầu gối mình, lại cho đó là con thơ? Do sự việc ấy, cho nên thật sự là không có ngã. Đây là do người có tà kiến, đối với không xứ lại chấp ngang. Ví như thấy bóng nắng tưởng là có nước, nhưng thật ra là không có nước. Do mắt bị loạn. Như vậy chẳng phải ngã mà lầm tưởng là ngã. Những người như thế là hạng tối tăm, mê lầm, tà kiến, chẳng phải chánh kiến.

Nếu ngã có khắp tất cả, thì nó đi khắp cả năm đường, trong khi đó cõi trời, người là vui, còn địa ngục, ngạ quỷ, súc sinh là khổ.

Nếu nói ngã có khắp tất cả thì khi ngã ấy chịu khổ, lẽ ra trời và người cũng phải cùng chịu khổ. Vui là do tạo nghiệp thiện mà được, khổ là do gây nghiệp ác phải chịu. Vui là sinh ra tham đắm, khổ là sinh ra giận dữ. Hoặc có người mạnh khỏe, hoặc có kẻ sợ sệt. Như vậy là tướng khác cho nên biết ngã không có cùng khắp. Ta không nói đây là sự suy nghĩ chân thật.

Nếu ngã vượt qua ba đời thì quá khứ đã qua, giống như đèn đã

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

tất. Vị lai vì chưa đến, cũng như đèn chưa thắp. Hiện tại thì không đứng lại, giống như dòng nước chảy. Như vậy, ngã chẳng phải là quá khứ, chẳng phải là vị lai, cũng chẳng phải là hiện tại, không có thời gian. Vì sao? Vì vượt quá thời gian. Nếu không thời thì không số. Do không số cho nên không có ngã. Vì sao? Vì có thể phân chia.

A là tiếng lìa ngã. Đa là không phá. Ma là diệt kiêu mạn. Lại nữa, A là chân thật lìa ngã. Vì chân thật lìa ngã cho nên cả hai bên nói A. Vì thế, này Bồ-tát Văn-thù-sư-lợi! Do phân biệt chữ nên biết nhất định là không có ngã.

Đức Phật liền nói kệ:

*Nam châm hút magnet
Hai loại cái nào ngã
Không khắp và tự hút
Nhất định là không ngã.
Như khát thấy bóng nắng
Tưởng nước, nhưng không phải
Tà kiến lầm chấp ngã
Việc ấy cũng như vậy.
Phân biệt nơi chữ A
Nhất định biết không ngã.*

M